

Бровко Н.В.

здобувач вищої освіти першого рівня групи 21

Науковий керівник: **Дем'янишина О.А.**

к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В Україні проблеми екології постають досить гостро. Так, за даними міжнародної організації AirVisual, яка займається оцінюванням якості повітря, Україна посідає 49-те місце у світовому та 15-це місце у європейському рейтингу країн із найзабрудненішим повітрям. Однак екологічне оподаткування не займає належного місця у податковій системі країни.

В загальному, екологічний податок – загальнодержавний податок, який відповідно до Бюджетного кодексу та Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» розподіляється між державним та місцевими бюджетами у такій пропорції:

1. Загальний фонд:

– 45% екологічного податку (окрім податку з радіоактивних відходів);

– 50% екологічного податку з радіоактивних відходів;

2. Спеціальний фонд (державний бюджет) - 50% екологічного податку з радіоактивних відходів;

3. Спеціальний фонд (місцеві бюджети):

– 55% – бюджети м. Києва;

– 30% – обласні бюджети;

– 25% – сільські, селищні, міські бюджети, бюджети об'єднаних територіальних громад (ОТГ) [1].

Загальна сума екологічного податку, сплаченого в січні-травні 2018 року до Зведеного бюджету, становила 2,6 млрд грн (план на 2018 рік – 5 млрд грн). Найбільші надходження від сплати податку – у лютому та травні, що пов'язано з термінами сплати податкового зобов'язання для квартального звітного (податкового) періоду [1].

Доволі часто особи, що здійснюють підприємницьку діяльність, вирішують, що вони не є платниками даного виду оподаткування. В такому разі необхідно звернутися до Податкового кодексу України, згідно ст. 240 якого платниками екологічного податку вважаються юридичні та фізичні особи, постійні представництва нерезидентів (у тому числі ті, які виконують представницькі функції), внаслідок діяльності яких на території України та морської зони здійснюються викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин

безпосередньо у водні об'єкти, розміщення відходів, утворення радіоактивних відходів, тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк [2].

На вкрай негативну ситуацію з даним видом податку вказують показники виконання Зведеного бюджету України за 2018 рік. Таким чином, за січень-травень 2018 року із 468,1 млрд грн доходів на екологічний прибуток припадає лише 2,6 млрд грн, що становить лише 0,5% від загальної суми бюджетних надходжень.

Найбільший відсоток екологічного податку – 54% – надходить від оподаткування викидів в атмосферне повітря, найменше – від викидів у водойми (лише 3%), хоча беручи до уваги стан водойм в Україні доцільно було б збільшити рівень оподаткування їх забруднення.

Оскільки екологічний податок повинен йти на забезпечення заходів охорони довкілля, то його сума повинна дорівнювати видаткам на охорону навколишнього середовища. За даними Зведеного бюджету України у 2018 році за січень-травень на охорону навколишнього середовища було витрачено 1,7 млрд грн, а надійшло, як було вказано вище, 2,6 млрд грн. Тому можна говорити про недоцільне використання сплачених коштів.

Окрім низької фіскальної ефективності, необхідністю удосконалення системи екологічного оподаткування вказують взяті на себе Україною міжнародні зобов'язання. Так, відповідно до ст. 360–361 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, сторони розвивають та зміцнюють співпрацю з питань охорони навколишнього середовища і таким чином сприяють реалізації довгострокових цілей сталого розвитку та «зеленої» економіки. Співпраця здійснюється також у сфері екологічних зборів [3].

Таким чином, система екологічного оподаткування в Україні потребує значної модернізації для покращення стану як податкового регулювання даної сфери, так і поліпшення стану навколишнього середовища. Також державним установам було б доцільно звернутися до європейського досвіду регулювання обов'язкових платежів, що пов'язані з навколишнім природним середовищем.

Література:

1. Екологічний податок: стан виконання за січень-травень 2018 року. URL : https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2018/07/2018_07_24_ekopodatok_md_v1.6.pdf (дата звернення 05.04.2019).
2. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.03.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 04.04.2019).
3. Яцішин Є. Екологічне оподаткування: українські реалії та європейська практика . *Юридична газета online*. 2017. № 23. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/ekologichne-pravo-turistichne-pravo/ekologichne-opodatkovannya-ukrayinski-realiyi-ta-evropeyska-praktika.html>.